

NVE v/ Tor Carlsen

Referanse: Sørelva Kraftverk

Dato: 5.5.2015

Kommentarer til merknader Sørelva Kraftverk.

Tiltakshavers generelle kommentarer:

Fylkesmannen i Troms uttaler:

I følge en gammel registrering av naturverdier i fylket fra 1974 er Finnsætervannet og området sørøst for vannet avgrenset som et område av verdi for zoologi, fugleliv, geologi med forkastninger og forekomst av mineraler, samt friluftsliv.

I resultatrapporten «kartlegging av biologisk mangfold i Berg kommune fra 2007 er utløpsområdet av Finnsætervannet avgrenset som naturtype evjer, bukter og vikler, med verdi B - viktig. Lokaliteten ble oppsøkt av Ecofact i 2010, men ikke vurdert til ha noen verdi i hht metodikken, men fortsatt vurdert til viktig viltlokalitet.

I Ecofact-rapport fra 2011 er det avgrenset en lokalitet i Kvanntotindlia med naturtype Bjørkeskog med høgstauder, verdivurdert til B - viktig fordi det er en stor og velutviklet utforming med god kontinuitet. Det er registrert en rik fuglefauna i lokaliteten. Naturbasen viser at det bare er en annen bjørkeskog med høgstauder i Berg kommune, da med lokal verdi, og to med B-verdi i nabokommunen Torsken, men begge med mye mindre areal. Under revisjon av rapport 28 i 2014 ble det avgrenset en verdifull naturtype i tilknytning til elva som fosseberg med tilhørende fosse-eng, med klar verdi B. Denne naturtypen har status som NT i Norsk Rødliste (2011). Det er kun relativt vanlige arter som er registrert, men det er store mengder av de ulike artene. I følge Ecofact-rapporten vil endret vannføring i Sørelva redusere verdien til naturtypen. I følge Naturbasen er det ni fossesprøytsoner i Troms, ingen andre i Berg kommune.

Det er observert næringssøkende strandsnipe (NT) i våtmarksområdet i nordenden av Finnsætervatnet i 2013.

I lakseregisteret er det avmerket et lite område i utløpet av elva fra Finnsætervannet kalt Finnsætervassdrage. Lengde lakseførende strekning er ikke oppgitt. Tilstanden for bestanden av laks er vurdert til moderat påvirket, og av sjørret hensynkrevende. Det er ikke gjort noen tilleggsundersøkelse av fisk i forbindelse med søknaden.

I Troms fylkeskommunes oversikt over verdisetting av friluftsområder (2013) er det avgrenset et stort området kalt Finnsætervannet som dekker tiltaksområdet. Området er verdisatt til B – viktig. Dette er et utfartsområde med populært terreng for småviltjakt og et populært fiskevann. Finnsætervannet ved Finnsæterelva er et anadromt vassdrag, og det fiskes etter både laks og ørret, og det går sjørøye i vassdraget. Det ligger noen private hytter ved vannet, og Senjatrollet er utgangspunkt for turer til Finnsætervannet. Området beskrives som flott og lett turterreng, med grusvei helt inn til vannet. I verdivurderingen har området fått høyest vurdering for fravær av lyd og visuelt forstyrrende elementer. Senjatrollet er for øvrig en av de store attraksjonene på Senja, og Nasjonal turistvei har tilrettelagt for parkering. Ved veienden av Finnsætervannet er det bygget båtutsettingsplass og grillhytte med rasteplass.

Søknaden legger opp til fast atkomstvei rundt hele østsiden av vannet inn til planlagt kraftstasjon. Dette vil få konsekvenser for naturlokalitet (skog) med verdi B. Alternativ atkomst er på vestsiden av vannet. Denne vil ikke berøre verdifulle naturtyper, men vil legge beslag på areal og være svært synlig i landskapet. Det vil også åpne for trafikk inn til innerenden av vannet. Dette vil være en fordel for elgjegere, reindrifta, grunneiere og hytteeiere. Veien og bruken kan på den andre siden redusere opplevelsen av landskapet for andre, inkludert de som bruker båt på vannet. Veien kan også gi press på ny aktivitet, som for eksempel hyttebygging.

Det understrekes også at det ikke må tas brensel fra lokalitet som er avgrenset som verdifull naturtype. En lang strekning av den planlagte veien går gjennom denne naturtypen.

Et tredje alternativ er å bygge kraftverket uten atkomstvei, som Fylkesmannen er enig i at er det beste alternativet. Dersom atkomstveien går over vannet, må jordkabel legges i vannet. Fylkesmannen mener at konsekvensene og eventuelle tiltak for å redusere tilslamming eller utslipp under anleggsfasen er for dårlig utredet, og spesielt tatt i betraktning at dette er det beste alternativet for naturmiljøet. Dersom jordkabel legges i vann må det graves på en kort strekning på begge sider av vannet der kablen går fra land til fastmark.

Andre fysiske inngrep som kan påvirke landskapet er rørtraséen med en midlertidig anleggsvei, og eventuelt driftsvannrør boltet til fjell opp til inntaket. Ved etablering av rørgate må skog hogges i 20 meter bredde og for anleggsveien 4 meter bredde. Nedre del av rørgata vil være synlig fra Finnsætervannet. Anlegget vil føre til inngrep i bratt terreng med åpen vegetasjon på tynt og skrint jordsmonn i et nedbørsrikt og kjølig område. Fylkesmannen mener det vil ta lang tid før området er revegetert. Alternativet

med boltet rør vil være veldig synlig og svært uheldig, mens alternativet med boring i fjell helt klart er å foretrekke.

Det er ikke gjort en vurdering av bruken av overskuddsmasse dersom det ikke blir bygget vei. Kraftstasjonen vil være synlig fra vannet, men kan få en utforming som reduserer inntrykket, og kan skjules noe bak skog.

Tiltaket reduserer INON-sonen med 5,68 km². Mener det står feil i søknaden, og at det skal være 5,27 km fra sone 2 og 0,41 fra sone 1 (står motsatt i søknaden?!). Det berører ikke villmarkspregede områder. Dette er imidlertid et av de største feltene med inngrepsfri sone på Senja, og området oppleves som urørt. Selv om alternativet uten atkomstvei og med rør lagt i fjell skulle bli valgt, vil inngrepsfritt område bli redusert. Fylkesmannen mener dette er svært uheldig.

Sørelva tilhører vannforekomst 193.4.R og tilstand for vannforekomsten er satt til svært god. Utbyggingen vil medføre risiko for å ikke nå miljømålet etter vannforskriften, og det er viktig ved en utbygging å iverksette avbøtende tiltak slik at miljømål blir nådd. Et avbøtende tiltak er nivå på minstevannføring.

Landbruk har ingen merknader annet enn at jordkabel ikke må være til hinder for utnyttelse av skogressursene, slik som kjøring av lass etter vegen og kryssing av jordkabel med landbrukstraktor.

Når det gjelder reindrift er ikke Fylkesmannen enig i søkers vurdering av konsekvensene for næringen, som BoS har satt til middels til liten negativ i driftsfasen og noe over middels negativ i anleggsfasen.

Det berørte reindrifftsområdet er et helårsdistrikt, som betyr at inndeling i sesongbeiter er mindre strikt. Således vil man kunne oppleve rein i alle årstider over stort sett hele Senja. Dette er også illustrert i arealbrukskartene for Sør-Senja.

I småkraftverksaker vil anleggsfasen være et forstyrrende element for reindriftnæringen. Denne vil spenne over mange måneder, og føre til at omkringliggende området i liten grad kan brukes som beite i anleggsfasen og området vil derfor i sin helhet minste verdi under anleggsfasen. Det mest kritiske vil være reduisering av områdets verdi som vinterbeite og kalvingsområder. Vinterbeite er minimumsfaktor for distriktet. Fylkesmannen er kjent med at distriktet i de senere år har måttet tilleggsfore på grunn av låste beiter. Vinterstid går dyra på sparebluss, og det er ekstra uheldig at de blir forstyrret. Når kalvingsperioden setter i gang er det uheldig at de blir forstyrret. Sør-Senja har fire avgrensede områder innenfor distriktet som topografisk egner seg som kalvingsland. Dette fjellområdet er et av dem.

Med tanke på en eventuell driftsfase må en se på de omsøkte permanente installasjonene og hvordan de vil kunne påvirke reindriften bruk av området. Mht rørgaten foretrekker Fylkesmannen alternativ 2 med boret rørgate. Løsningen med

boltet rør vil fungere som stengsel for flytting av rein. Dette er spesielt lite aktuelt så lenge området brukes som kalvingsland. Hele fjellsiden brukes til trekk og flytt. Fylkesmannen har vært på befaring høsten 2014 og med selvsyn sett at det er meget bratt og ulendt terreng i området, og at alternativ 1 vil forringe/stenge muligheten for trekk og flytt i området, da spesielt for simledyr med kalv.

Selve kraftstasjonen anses ikke som problematisk så lenge man tilpasser tilsyn og vedlikehold slik at det ikke skjer i kalvingsperioden eller under reinflyttingen. Heller ikke inntaket vil forringe bruken for reindriftsnæringen i driftsperioden etter Fylkesmannens syn.

En anleggsvei inn til kraftstasjonen vil etter Fylkesmannens syn punktere et område som i dag er svært ulendt og vanskelig å gå i, og som ikke innbyr til tur for andre enn spesielt interesserte. Dette vil kunne medføre økt utfart/ferdsel pga økt tilgjengelighet. Dette vil også gjøre området lettere tilgjengelig for andre arealinngrep. Med tanke på områdets særverdi for reindriftsnæringen, da som blant annet kalvingsland, er dette ikke ønskelig, og en permanent vei anses som svært negativt for reindriftsfaglig hold. Dette vil også gjelde alternativet med vei på vestsiden av vannet. Fylkesmannen vil derfor tilrå det veiløse alternativet hvor man bruker flåte eller lekter i anleggsfasen.

I driftsfasen vil man ikke anse at tiltaket trenger å ha store konsekvenser for reindriftsnæringen, forutsatt alternativ 2 for rørgata og at kraftstasjonen bygges vegløs.

Fylkesmannens reindriftsfaglige konklusjon er at anleggsfasen i dette tilfellet, ved å gjøre særverdiområder midlertidig ubrukelige, vil kunne være til skade og ulempe for reindriftens produksjon og påfølgende økonomi. Det bør derfor ikke være anleggsarbeid i området under kalvings- og pregingsperioden. Fylkesmannen vil anbefale en avtale der det fremgår punkt som omhandler drift av kraftverket, som f.eks. når tilsyn og vedlikehold av rørgate og inntak bør utføres.

Med disse avbøtende tiltakene og byggløsningene vil de negative konsekvensene for reindriftsnæringens både under anleggs- og driftsfasen kunne minimeres til det akseptable, og Fylkesmannen vil ikke ha reindriftsfaglige motforestillinger til det omsøkte tiltaket. Fylkesmannen varsler innsigelse om man velger alternativ 1 for rørgate og vei langs vannet.

Fylkesmannen har fått et anonymt innspill til høringen, som gjengis:

«Utbyggingsplanene for Sørenva berører et lite, men flott lakseførende vassdrag. Det berører grenda Finnsæter eneste drikkevannskilde. Det berører flere verdifulle naturlokaliteter negativt. Det berører et svært rikt fugleliv knyttet til Finnsætervannet, og myrområdene rundt. Her finnes det flere rødlistede arter, blant annet strandsnipe, som ikke er nevnt i biologirapporten. Det er på det rene at det finnes flere par av denne arten rundt Finnsætervannets bredder.

I tillegg brukes vannet av svære flokke med laksender (flere hundre) spesielt om høsten. Denne opplysningen finnes heller ikke i materialet. De andre to elvene i Berg, som det søkes konsesjon for, ligger i tilknytning til vei. Denne elva ligger langt fra, og kan ikke ses fra vei. De er flere km fra elva til nærmeste menneskelige inngrep i alle retninger. Skal en «spare» en av disse tre elvene i forhold til uberørt natur, bør det definitivt være Sørrelva».

Tiltakshavers kommentar:

Det er ikke tatt stilling til om rørgata skal bores eller boltes, og om man går for boret rørgate utgår problematikken rundt stort inngrep i terrenget. Videre er det lite skog som må hugges for å anlegge rørgata, da det er lite skog på strekningen, men tova må tas av og legges til side. Det vil derfor være synlige inngrep etter anlegget, men ikke så store som det gis uttrykk for i merknaden til søknaden.

Når de gjelder overskuddsmasse etter boringen vil dette gi en begrenset mengde på ca. 200 til 300 m², som vil bli brukt til å planere ut stasjonstomten.

Mht reduser INON-sone forholder vi oss til det som INON-kalkulatoren sier med minus 0,41 fra sone 1 og minus 5,27 fra sone 2, totalt 5,68 km². se kart under.

Med hensyn til reindriftsnæringen ønsker Bekk og Strøm en tett dialog for å finne løsninger som kan gjøre byggeperioden minst mulig forstyrrende. Det bør eksempelvis være enkelt å unngå kalvingsperioden. Denne vil normalt sett strekke seg over ett år. I driftsperioden vil det etter vår oppfatning være lite som kan forstyrre næringa. Bekk og Strøm ønsker i utgangspunktet å få til boring og ikke bolting av rørgata, men en eventuell bloting vil skje i områder med flåte og bart terreng hvor rein ikke vil bevege seg. Dette vil kunne illustreres best under befaringen, og på den måten gjøre justeringen om boltet rør skulle bli foretrukket løsning.

Det vil også kunne være aktuelt å for eksempel la en liten del av stasjonsbygget være tilgjengelig for bruk for reieneierne, om dette kan bidra positivt.

Bekk og Strøm mener at det er fullt mulig og realistisk å bygge kraftverket veiløst og løse med flåte eller lekter i anleggsperioden, om dette er foretrukket.

Vi viser videre til rapport utformet av Ecofact som ligger vedlagt.

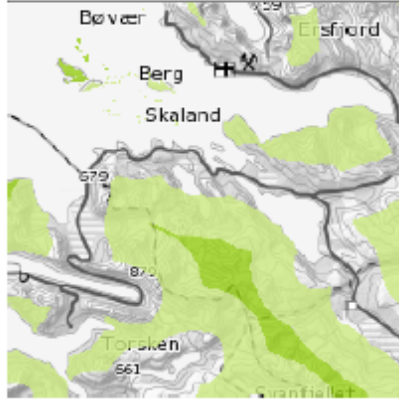
Registreringsdato: 30.07.2014

Inngrepsfrie naturområder i Norge – rapport for beregning av bortfall av inngrepsfri natur ved simulering av nye inngrep

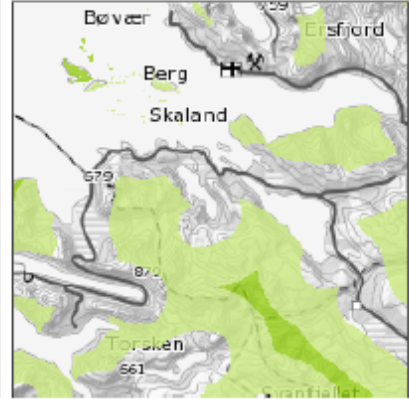
Inngreps plassering:

Situasjon før inngrepet:

Situasjon etter inngrepet:

Kartgrunnlag Kartverket, Geovekst og kommuner
Kilde for inngrepsfri natur: Miljødirektoratet INON.01.13

Bortfallskalkulator		Bortfall/økning i km ²
Villmarkspregede naturområder (5 km eller mer fra inngrep)		0.00 (Bortfall/tap)
Inngrepsfri sone 1 (mellom 5 og 3 km fra inngrep)		- 5.27
Inngrepsfri sone 2 (mellom 3 og 1 km fra inngrep)		- 0.41
Inngrepsnære naturområder (under 1 km fra inngrep)		+ 5.68 (Bortfall/tap av inngrepsfri natur)

NB: Beregning av bortfall gjelder kun det berørte INON-området. Bortfall på kommune- og fylkesnivå beregnes ikke.

Merk: Denne rapporten gir veiledende informasjon og ikke nødvendigvis helt nøyaktige tall for oppdraget. For at rapporten skal gi et best mulig bilde av hva som vil skje, er det viktig å tegne inn inngrepet mest mulig nøyaktig. Vi anbefaler at skjermdigitaliseringen skjer i en så stor målestokk som mulig, men uten at en mister oversikten over området.

Lenke til rapporten: <http://inonkart.miljodirektoratet.no/inon/bortfall/rapport/989-GB.IVGK/pdf>

Figur INON-kalkulasjon Sørelvva.

Troms Fylkeskommune uttaler:

Inngrepene for den foreslåtte utbygginga knetter seg til en 3,5 km adkomstvei, samt anleggelse av inntaksdam ca. 500 meter fra en INON-sone 1. Et INON-bortfall på 5,7 km² er betydelig i dette ytterkystområdet, og inngrepet vil få en stor betydning for opplevelsen av inngrepsfrihet både når man beveger seg langs/på vannet og i fjellet, like under tregrensa.

Foreslåtte kraft- og vegutbygging ligger i sin helhet innafor det viktige friluftsområdet Finnsætervannet. De største verdiene her er knyttet til fravær av støy, opplevelse og bruk. Finnsætervannet er et populært fiskevann, både fra land og fra båt, og på grunn av topografien oppleves området som urørt. En atkomstvei på hele østsiden av vannet vil forringe opplevelsesverdien betraktelig. Elvefossen er et svært markant landskapselement og en reduksjon i vannføringen vil få stor negativ konsekvens.

Landskapsvurderingen og verdien av INON-tapet synes i konsesjonssøknaden å være behandlet på en lite tilfredsstillende måte. En reduksjon i INON-sone 1 på nesten 40% er et betydelig inngrep i dette ytterkystlandskapet. Verdi- og konsekvensvurderingen av landskapet og INON er etter vår vurdering satt for lavt. Ei utbygging av Sørrelva kraftverk vil få svært store negative konsekvenser for landskapet.

Fylkeskommunen vil på det sterkeste fraråde at det gis konsesjon for kraftutbygging i Sørrelva.

Tiltakshavers kommentar:

Stasjonen vil ikke være synlig fra vannet før innerst når en kommer med båt, og eventuelt til fots fra østsiden. Fossen er knapt synlig fra vannet, og nedre del av elva er kun synlig helt innerst i botnen av vannet. Vi mener at tiltaket ikke vil være synlig i storlandskapet, som nevnt tidligere. Fra lufta eller fra fjellet innerst på vannet vil kraftverket være synlig i noen år etter utbygging. Ved boring vil kun nedre del være synlig. Inntaket er svært lite synlig på grunn av størrelse og plassering.

Det legges ved et eget notat utformet av Ecofact på oppdrag fra BoS der Ecofact ble bedt om å vurdere høringsuttalelsene. BoS stiller seg bak disse kommentarene og ber om at disse tas inn som tiltakshavers kommentar til merknadene

Sametinget uttaler:

Kulturminner: Ingen merknader.

Reindrift: De planlagte kraftverkene Sørrelva og Tverrelva som berører Sør-Senja reinbeitedistrikt vurderes til å ha vesentlige virkninger på reindriften ved å berøre sentrale områder for flytt- og trekklei. Sametinget fremmer innsigelse mot Sørrelva Kraftverk.

Ber om at det gjennomføres konsultasjoner med Sametinget om de konsesjonssøkte kraftverkene Sørenva m. fl). Dette i henhold til kgl. res av 1. juli 2005 om konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget. I tillegg anmodes NVE om å rette en forespørsel til de berørte reinbeitedistriktene om de ønsker konsultasjoner om søknadene. Ber NVE om å oppsummere de samiske interessene med foreløpige vurderinger i et eget dokument, samt vurdering av samlede virkninger, og ta kontakt med Sametinget for å avklare detaljer rundt konsultasjonen nærmere. Fra sametingets side ønsker man å konsultere om både konsesjonsvilkår og om det bør gis konsesjon.

Tiltakshavers kommentar

Bekk og Strøm har foretatt sine vurderinger av konsekvenser for reindriftsnæringen etter tilgjengelige kart på nettet, samt lokal kunnskap om hvordan anlegget vil bli liggende i terrenget. Bekk og Strøm ønsker å gå i dialog med reindriftsnæringen for å få kartlagt problemområder og diskutert mulige løsninger som kan redusere konsekvenser for driften, både i anlegg- og driftsfase. Eksempler på tiltak kan for eksempel være å lage et eget rom i tilknytning til kraftstasjonen som reindriften kan disponere. Videre viser vi til kommentarene gitt under uttalelsen fra Fylkesmannen.

Mattilsynet uttaler:

Sørenva har sitt utspring i Barstindvatnan, og renner ut i Finnsætervatnet. Finnsætervatnet er 3,5 km lan, i Finnsæterelva er det et kommunalt drikkevannsinntak til Berg kommune, 300 meter nedstrøms Finnsætervatnet. Finnsæter vannverk forsyner 8 husstander pluss Senjatrollet. I området det er planlagt bygging er det en del sjøboder, som skal forsynes av dette vannverket. Vannverket har rensing ved filter og UV-anlegg. Vannkvaliteten er god. Det er gjort avtale med Berg kommune om sikring av vannkilden under bygging av kraftverket.

Vurdering: Mattilsynet mener at vannkvaliteten i Finnsætervatn vil bli dårligere under anleggsperioden. Bygging av inntak og stasjon vil gi økt aktivitet i området, som vil gi forurensning av Finnsætervatnet. Det kan være fare for oljeutslipp, dette gjelder også for ny vei som skal bygges på østsiden av vannet.

Om de fire hyttene langs vannet bruker vann fra Finnsætervatnet vil de ikke kunne bruke vann derfra i anleggsperioden.

Finnsætervatnet er et stort vann og forurensning vil bli uttynnet. Det er usikkert om drikkevannsinntaket til Finnsæter vannverk vil påvirkes. Det beskrives at Bekk og Strøm har kommunikasjon med Berg kommune om dette, som er bra.

Drikkevannsinntaket kommer fra elv på motsatt side av planlagt kraftstasjon, 3,5 km unna. Mens bygging av vei vil være nærmere.

Mattilsynet ønsker en befaring i området med NVE, Bekk og Strøm og Berg kommune.

Mattilsynet er delvis positive til planene, men ønsker befaring for å få ordentlig bilde på hvordan området er. Det vurderes at Berg kommune må ha ekstra overvåkning av vannkvalitet fra Finnsæter vannverk under anleggsperioden, med for eksempel vannprøver hver 14. dag.

Tiltakshavers kommentar:

Bekk og Strøm vil gå i dialog Berg kommune for å sikre at utbyggingen i minst mulig grad påvirker vannet i Finnsætervatnet og at det settes inn tiltak for å forebygge og hindre besudling av drikkevannet. Vi mener at drikkevannskvaliteten vil holde god kvalitet tross ordinær anleggsvirksomhet, og at det ikke finnes dekning for å si at utbyggingen vil gi forurensning av Finnstadvannet.

Med hensyn til fare for oljeutslipp vil man utarbeide en beredskapsplan i forhold til en ekstraordinær situasjon som et oljeutslipp vil være.

Bekk og Strøm er positiv til en felles befaring, og ønsker å gå i dialog med Mattilsynet og Brattbakken Vannverk for å sikre at vannverket kan levere rent vann både i anleggsfasen og driftsfasen av kraftverket.

Berg kommune uttaler:

Berg kommune er positiv til omsøkt kraftutbygging og vil innarbeide de påtenkte kraftanleggene i planprosessen.

Kommunen konstaterer at estimatet for framtidig kraftbehov forutsetter at tilførsel av kraft er helt nødvendig særlig for industriutvikling i kommunen. Dette kraftbehovet tilsier utbygging av kraftanlegg og/eller tilførsel av kraft fra andre områder. Uansett forutsetter dette at linjeanlegget oppgraderes.

Kommunen anmoder NVE om å ta særlig hensyn til natur, naturopplevelser og friluftsliv. Kommunen prioriterer prosjektene i denne rekkefølgen: Straumsbotn, Tverrelva, Sørrelva.

Tiltakshavers kommentar:

BoS har ikkje kommentarer til merknaden.

Forum for natur og friluftsliv, Troms uttaler:

Også fått innspill fra Berg Jeger- og Fiskerlag.

Påpeker det store presset på vannressurser i fylket. Mener at dagens utbygging er planløs hvor landskap, biologisk mangfold, naturkvaliteter, folkehelse og opplevelseskvaliteter forringes. Ønsker å bevare verdifulle elver og uberørte friluftsområder for kommende generasjoner.

Påpeker at Norge og Nord-Norge har et overskudd av kraft. Nordland 40% overskudd, men mer nyansert i Troms. Mener det er potensiale for effektivisering av gamle kraftverk, samt effektivisering og energisparing i andre sektorer. Mener tempoet og omfanget i småkraftutbyggingen er unødig høyt og at kost-nytte ofte er lite balansert hva gjelder kraft produsert per negativ konsekvens for allmenne interesser og inngrep i naturen. Mener at kraft produsert i småkraftverk ikke vil erstatte kull- gass- og atomkraft, men komme i tillegg og gi lavere energipriser og økt forbruk, ikke reelle klimaeffekter. Påpeker at NVE og OED har innvilget nok konsesjoner til å oppfylle el-sertifikatavtalen med Sverige.

Konkret om Sørrelva:

Sørrelva renner ut i Finnsætervatnet og utgjør et friluftsområde av stor verdi. I verdikartleggingen til Troms fylkeskommune karakteriseres området som viktig. Noe av det som nevnes er:

- Populært terreng for småviltjakt, populært fiskevann. Fiskekort kan kjøpes på Senjatrollet. Utgangspunkt for tur til Finnsætervatnet ved Senjatrollet, samt privat atkomst til Finnsæterelva langs vei eid av grunneierlag. Parkering ved pumpehus ovenfor Senjatrollet. Flott turterreng, lett og ikke så langt å gå.

FNF Troms reagerer på at tiltakshaver setter konsekvensene for tiltaket for brukerinteresser til middels positivt. Natur- og friluftsansjonene mener at en utbygging vil ha en klar negativ konsekvens for friluftsansjoner. En av kvalitetene er nettopp variasjon i tilgjengelighet og urørthet. Området er verdifullt for de som går langs vannet, de som tar turen opp langs høydedragene, samt de som benytter båt til fiske og rekreasjon. En vei langs østsiden av vannet vil endre hele landskapets karakter og forringe naturopplevelsen. I tillegg vil rørgate, vei og fraføring av vann i Sørrelva føre til markante inngrep og forringelse av landskapet. Sørrelva har delvis markante stryk og fossefall, og er godt synlig fra avstand.

Alternativ 2 medfører tunnel og i så måte færre inngrep. Likevel må vei langs vannet bygges, det blir inngrep i Vassbotn og vannstanden i elva blir redusert. FNF fraråder begge alternativer.

En utbygging gir markant frafall av INON-områder i sone 1. Dette vil eventuelt bli det største bortfallet i Berg kommune på lang tid. Det begynner å bli knapt igjen med INON-soner i Senja.

Biologisk rapport sier at det vil bli stor negativ konsekvens for terrestrisk miljø. Da særlig med forringelse og arealbeslag av naturtypelokalitet høystaudeskog (verdi B) og forekomst av fosseberg.

Finnsætervatnet er lakseførende og drikkevannskilde for beboerne på Finnsæter. Området er viktig for Storlom (VU) og svømmefugler. Storlom kan være følsom for forstyrrelser i begynnelsen av hekkeperioden. Anleggsarbeid bør foregå etter det, fra juli og utover. Veien vil kunne føre til konflikt med flere rødlista arter, både ved bygging, arealbeslag og endring av bruksfrekvens.

FNF foreslår at konsesjon avslås.

Tiltakshavers kommentar:

Tiltaket er ikke synlig i storlandskapet. I fra båt på vannet vil tiltaket kun være synlig helt innerst på vannet. Fra lufta eller fra fjellet innerst på vannet vil kraftverket være synlig i noen år etter utbygging. Ved boring vil kun nedre del være synlig. Inntaket er svært lite synlig pga sin størrelse og plassering.

Med vennlig hilsen

Cecilie D. Skare
Bekk og Strøm AS

Kommentarer til høringsuttalelser for småkraftprosjekter på Senja

Geir Arnesen

Straumsbotnelva

Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Troms:

Fylkesmannen i Troms vurderer at utbygging av Straumsbotn kraftverk kan være akseptabel dersom minstevannføring økes noe av hensyn til naeringsssøkendefugl, spesielt fossekall. Vi ber om at det ved en konsesjon gis vilkår om minstevannføring sommer på S-persentil sommer på 698 l/s, og S-persentil vinter på 195 l/s.

Kommentar fra Ecofact Nord AS:

Det er registrert fossekall og strandsnipe (NT) i Straumsbotnelva. Det er ingen tvil om at de beste områdene for matsøk for disse artene ligger i det mer stille området ovenfor planlagt inntak i Straumsbotnelva. Den berørte strekningen kan også brukes mer sporadisk til matsøk, men dette er en lite viktig del av elva med hensyn til næringsgrunnlag for disse artene. En kan ikke utelukke hekking av fossekall i den berørte strekningen, men det er også gode hekkeplasser høyere oppe i elva slik at arten fortsatt kan operere i elva etter utbygging. Eventuelt tap av hekkeplasser kan kompenseres ved å bygge kunstige hekkeplasser både i den berørte strekningen som fungerer med omsøkt minstevannføring og/eller ved å øke antall mulige hekkeplasser lenger oppover i vassdraget. Vi mener derfor at det er mulig å gjennomføre en utbygging med omsøkt minstevannføring som tar hensyn til fuglene som er knyttet til elva slik at de kan leve tilnærmet som før utbyggingen.

Høringsuttalelse fra Forum for natur og friluftsliv:

FNF Troms ønsker å supplere friluftsverdiene i tilknytning til Straumsbotnelva. Fra der hvor brua krysser Straumsbotnelva, nede ved Elvevollen, går det en gammel sti / hestevei på ryggen oppover mot Aspåsen, og ned til Storjorda, ved elva lengre oppe. Veien er gammel og antas av lokale talspersoner å være over 100 år gammel. Den var en hovedfartsåre for alle som kom sjøveien og skulle til indre Senja, samt hovedveien for bosetningene i Heggeli og har således kulturhistorisk verdi. Den er delvis murt opp for hånd og har stikkrenner. Stien og det varierte terrenget gjør området velegnet for lavterskel friluftsliv, hvor elva spiller en klar rolle for opplevelsesverdien. Stien starter og ender ved elva, og underveis kan en også få syns- og hørselsinntrykk av det rennende vannet. Fra Øvre Storjorda kan en komme seg over elva, via en brua over til vei 86, like nedenfor der hvor Heggelva og Trondalselva møtes. Selv om elva ligger nært veien, har dette også sine fordeler ved å gjøre den lett tilgjengelig for folk. Elva er attraktiv når en kommer ned Svanelvdalen, og det er flere plasser å stoppe for å gå ut for å få nærkontakt med elva. Det er parkeringsplass rett ved fossen.

I fylkeskommunen sin verdikartlegging er friluftsområdet karakterisert som viktig, også for helårsbruk. Strandsoneområde er viktig for bading og rekreasjon / lek i fjæra, og FNF Troms mener at hele området er viktig i så måte, ikke kun de røde firkantene markert i konsekvensutredningen. Strandengen må sees i sammenheng, og bading, rekreasjon og tur i helhet. Utløp av elver er gjerne noe av det mest populære for barn å utforske når de er på stranda. Under fossen får det også laks, sjøørret og røye, og alle står fritt til å fiske. Berg JFL er en av flere aktører som benytter dette området til fiske, for små og store. Det tas laks i elva hvert år. Elva har også et flott fossefall i et lite juv, samt at fossen over broa er et karakteristisk element som er yndet. Vi vil også meddele at kulpen under fossen sies å være hele 30 meter djup.

Vi vil bemerke at rovfugl har hekkelokalitet oppe i de nordøstvendte bratte partiene i Aspåsen. Dette er rett ovenfor en av strømmålerne som står ute. Lokalbefolkningen bekrefter at både havørn og fjellvåk har hekket i dette berget. FNF Troms er bekymret for at tiltaket kan forstyrre hekkingen. Det samme gjelder hekkelokalitetene til fossekall og strandsnipe (NT). Strandsonen er beiteområde for storlom (VU) som hekker i fjellvann i nærheten, blant annet Øvre Tverrelvann. Det har regelmessig blitt observert oter (NT) med unger i influensområdet, og det mistenkes hi i nærheten av elva.

Kraftstasjonen er planlagt på Elvevoll der er det 17 hytter/ feriehus som bruker naturen rundt elva mye, noen henter også drikkevannet sitt i elva. FNF Troms kjenner til at det er sterke reaksjoner mot utbygging fra deres side. Elva og nærliggende natur har stor verdi for mange av disse, samt at de frykter at verdien av eiendommene vil bli redusert.

FNF Troms mener at en eventuell utbygging av Straumsbotnelva vil være konfliktfull på grunnlag av friluftsliv, landskap, naturmangfold og stor lokal motstand. Sørelva og Tverrelva har større åpenbare konsekvenser for landskap, men også Straumsbotnelva har klare konflikter innenfor natur- og friluftsansjonenes interessefelt. FNF Troms fraråder i så måte alle de tre foreslåtte småkraftutbyggingene i Berg kommune. Da de syv småkraftsakene i denne pakken skal sees i sammenheng og behandles samtidig, vil FNF Troms trekke fram Bjørgelva og Middagselva som de som foreløpig ser minst konfliktfulle ut med tanke på våre interesser.

Kommentar fra Ecofact Nord AS:

Når det gjelder anadrom fisk så mener vi at det er sterke indisier på at det ikke er noen reproduserende stamme i denne elva, og den er ikke registrert i lakseregisteret. Imidlertid må det også sies at det ikke er utført prøvefiske i elva, og alle uttalelser er basert på synfaring i elva og det en vet om krav til gyte og oppvekstområder for de ulike anadrome artene. Det er imidlertid sannsynlig at det er gode muligheter for fiske på anadrom fisk rundt utløpet av elva. Det er vanlig at anadrome arter står og stanger i sjøen der hvor det er betydelige utløp av ferskvann. Noen individer kan også ta seg oppover elva, men så lenge det ikke forhold vil det ikke etablere seg noen stamme, så dette er feilvandret fisk. En utbygging i elva vil berøre slik vandring det korte strekke opp til fossen, mens fiske på anadrom fisk rundt elveosen neppe vil blir berørt. I alle tilfeller virker det lite sannsynlig at en utbygging skal ha nevneverdig betydning for de anadrome artenes bestandsutvikling i regionen. Vi mener derfor at en utbygging kan ha en begrenset effekt på sportsfiske, men ingen nevneverdig effekt på artene.

Når det gjelder hekking av rovfugl i Aspåsen kan dette ikke utelukkes. Det ble observert en hylle som det hekket ravn i under befaringen, men den kan trolig også brukes av flere arter av rovfugl, ikke minst havørn. Fylkesmannen i Troms hadde imidlertid ingen opplysninger om dette tilgjengelig i sitt register når de biologiske utredningene ble gjort. En konflikt kan oppstå under anleggsperioden, men dette kan avbøtes ved å utsette byggingen av kraftverket til hekkingen er overstått. I år da det ikke er hekking av rovfugl er vil ikke anleggsperioden ha betydning, og i driftsperioden ventes heller ingen effekter av eventuell hekking av rovfugl i Aspåsen.

Oter er en relativt vanlig art på Senja. Det er vanskelig å påvise ynglingsområdene uten relativt omfattende innsats og det kan ikke utelukkes yngling i dette området. Straumsbotnelva som enkeltlokalitet har uansett ikke stor betydning for oterbestanden i regionen, men det er klart at en omfattende utbygging med kraftstasjoner nær sjøen i en rekke elver i området kan generere noe press på yngleområder for denne arten.

Høringsuttalelse fra hytteeiere Aid og Arne Karlstad (se høringsuttalelse for detaljer):

Alle motforestillingene som går på varmere vann i elva blir ikke kommentert da dette ikke ser ut til å være tilfelle.

Strandengsområdene ved Elvevoll forventes ikke å bli berørt. Det er nærliggende å tenke på dette som et deltaområde fordi de ligger inntil elveutløpet. Disse mudderflatene er imidlertid dannet ved at sjøen har bearbeidet de store løsmasseavsetningene som ligger i fjordbotnen. Det er i liten grad sedimenter fra elva som deponeres.

Effekter på elg forventes å bli minimale i driftsfasen da dens områder vil bli tilnærmet uendret. Det samme gjelder hare og fugleartene som også nevnes i uttalelsen. Forstyrrelser og begrenset bruk for disse artene i anleggsfasen er imidlertid plausibelt.

Tverrelva

Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Troms

Det er registrert én naturtypeforekomst som er avgrenset og verdisatt, en forekomst med fosseberg og fosse-eng som har verdi B-viktig. Selv om det ikke er påvist sjeldne eller rødlistede arter har naturtypeforekomsten fått en klar verdi B. Det er på grunn av størrelsen og at den har god tilstand (ikke regulert elv). Naturtypen fosseberg og fosse-eng har for øvrig status som nær truet (NT) i Norsk rødliste for naturtyper 2011. Reduksjon av Vannføring vil føre til redusert utstrekning og verdien av naturtypen. På Naturbase finner vi informasjon om kun ni fossesprøytoneri fylket, ingen av dem er i Berg kommune. Vi kjenner ikke til andre verdifulle naturtyper eller at det er registrert andre arter med spesiell verdi ut over det som kommer fram i den miljøfaglige rapporten.

Kommentar fra Ecofact Nord AS:

Fosseberg og fosse-engforekomsten ved Tverrelva er verdisatt i henhold til den nye metodikken som er under utvikling og gjort tilgjengelig for kartleggere i 2014. Denne nye metodikken gjør at fosseberg og fosse-enger kan få relativt betydelig verdi kun i kraft av sin størrelse og uberørthet selv om ingen rødlistede arter, sjeldne arter eller baserike miljø er observert. Dette henger sammen med at fosseberg ofte er svært vanskelige å befare og potensielt kan ha slike arter som det er liten sjanse for å observere. Trolig er få eller ingen fosseberg i Troms kartlagt og verdisatt etter denne nye metodikken, noe som gjør at det er svært få slike naturtyper som er registrert i fylket. Når etterhvert nye kartleggingsprosjekter settes i gang vil det åpenbart avgrenses mange nye forekomster. Det er svært mange fosser i Troms, og veldig mange av disse har verdifulle fosseberg i henhold til kartleggingsmetodikken som skal brukes i fremtiden. Dette er en langt vanligere naturtype i Troms enn det en kan få inntrykk av ved å se på de forekomstene som er avgrenset i fylket per i dag.

Sørelva

Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Troms

Under revisjonen i 2014 ble det i tillegg avgrenset en verdifull naturtype i tilknytning til elva som fosseberg med tilhørende fosse-eng. Lokaliteten har fått en klar B-verdi, dvs viktig, på grunn av størrelsen og forekomst av arktisk-alpine arter, samt god tilstand (ikke regulert elv). Naturtypen

fosseberg

og fosse-eng har status som nær truet (NT) i Norsk rødliste for naturtyper 2011. Det er kun relativt vanlige arter som er påvist, men det er store mengder av de fleste artene. Fossebergene har ingen karplanter, men er karakterisert av ganske stort mangfold av saltlaver. I følge den miljøfaglige rapporten vil tiltak som endrer Vannføring i Sørrelva redusere verdien til naturtypen. På Naturbase finner vi informasjon om kun ni fossesprøytsoner i fylket, ingen av dem i Berg kommune. Vi kjenner ikke til andre verdifulle naturtyper ut over det som kommer fram i den miljøfaglige rapporten.

Kommentar fra Ecofact Nord AS:

Fossebergforekomstene ved Sørrelva er verdisatt i henhold til den nye metodikken som er under utvikling og gjort tilgjengelig for kartleggere i 2014. Denne nye metodikken gjør at fosseberg og fosse-enger kan få relativt betydelig verdi kun i kraft av sin størrelse og uberørthet selv om ingen rødlistede arter, sjeldne arter eller baserike miljø er observert. Dette henger sammen med at fosseberg ofte er svært vanskelige å befare og potensielt kan ha slike arter som det er liten sjanse for å observere. Trolig er få eller ingen fosseberg i Troms kartlagt og verdisatt etter denne nye metodikken, noe som gjør at det er svært få slike naturtyper som er registrert i fylket. Når etterhvert nye kartleggingsprosjekter settes i gang vil det åpenbart avgrenses mange nye forekomster. Det er svært mange fosser i Troms, og veldig mange av disse har verdifulle fosseberg i henhold til kartleggingsmetodikken som skal brukes i fremtiden. Dette er en langt vanligere naturtype i Troms enn det en kan få inntrykk av ved å se på de forekomstene som er avgrenset i fylket per i dag.

Tromsø, 29. april 2015

Geir Arnesen